

Autorice: Saida Deljac i Mladenka Berović

**Digitalni obrazovni sadržaji
- mogućnosti korištenja,
objave i zaštite -**

O čemu će biti riječ

1. Autor i autorsko djelo
2. Korištenje zaštićenih djela u obrazovanju
3. Doktrina Fair use
4. Creative Commons licencije

Autor i autorsko pravo

Autor je fizička osoba koja je stvorila djelo

Prava autora:

- Pravo prve objave
- Pravo na priznanje autorstva
- Pravo na poštivanje autorskog djela, časti i ugleda autora
- Pravo pokajanja

Autor i autorsko pravo

Ako želi, autor može za drugoga osnovati pravo iskorištavanje svoga autorskog djela ili mu prepustiti ostvarivanje autorskog prava.

Prava iskorištavanja djela mogu biti:

- a) Isključivo pravo – može isključiti druge
- b) Neisključivo pravo – ne isključuje druge, tj. drugi mogu koristiti djelo

Korištenje zaštićenih djela u obrazovanju

Nastavnici kao fizičke osobe

- fizička osoba može reproducirati autorsko djelo na bilo koju podlogu ako to čini za privatno korištenje, kao i reproducirati autorsko djelo u obliku fotokopije i za drugo vlastito korištenje, koje nema komercijalnu svrhu i nije namijenjeno javnosti
- Nije dopušteno reproduciranje cijele knjige osim ako su primjerci te knjige rasprodani najmanje dvije godine, grafičkih izdanja glazbenih djela (notni materijal), elektroničkih baza podataka, kartografskih djela.

Korištenje zaštićenih djela u obrazovanju

Obrazovne ustanove

kao što su ustanove za predškolski odgoj, javni arhivi, javne knjižnice i socijalne (karitativne) ustanove, a koje svoje usluge ne naplaćuju, mogu iz vlastitog primjerka, u najviše jednom primjerku, na bilo koju podlogu reproducirati autorsko djelo.

Korištenje zaštićenih djela u obrazovanju

Način korištenja

dopušteno je doslovno navođenje ulomaka autorskog djela (citata), radi nastave, znanstvenog istraživanja, kritike, polemike, recenzije, osvrta, u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići i u skladu s **dobrim običajima**, s time da se mora naznačiti izvor i ime autora.

Što su dobri običaji?

Fair Use

Doktrina koja se temelji na četiri elementa koji se balansiraju u omjeru koji uvažava i poštuje autorska moralna i imovinska prava.

- 1. Svrha**
- 2. Namjena**
- 3. Mjera i**
- 4. Učinak**

Fair Use - PREDNOSTI

- olakšava nastavnicima, učenicima i studentima razmjena postojećih obrazovnih sadržaja
- olakšava, promiče i potiče izrada novih nastavničkih i učeničkih sadržaja na osnovi korištenja postojećih
- promiče i širi znanje, kako unutar obrazovne i akademske zajednice tako i izvan nje

Creative Commons

- Projekt zasnovan na pozitivnim iskustvima korištenja Copyrighta
- Pruža daleko veće slobode, ali pri tome i dalje štiti prava autora
- Prve CC licencije službeno su prvi put lansirana 2001.g. u San Franciscu
- Označava se sa 2 C (CC) u krugu

Creative Commons Hrvatska

- CC licencije službeno se koriste u **hrvatskom** okruženju *od 14. siječnja 2005.*
- na **hrvatskom** jeziku nudi se šest standardiziranih licencija koje jednoznačno definiraju mogućnosti i ograničenja kojih se korisnik digitalnih sadržaja objavljenih na Internetu mora pridržavati

iCommons

(International Commons)

- je projekt implementacije Creative Commons javnih licenci u različite jezike i različita nacionalna zakonodavstva.
- Zbog svoje jednostavnosti danas se koriste u preko četrdeset različitih zemalja.

Creative Commons licencije

Velikoj rasprostranjenosti CC licencija pogodovalo je što su uvjeti korištenja djela zaštićenih Creative Commons licencijama prikazuju ***sličicama*** koje su jednoznačno čitljive za sve, a do dodatnih objašnjenja (*Pravnog teksta pune licencije*) vode hiperveze.

Opis simbola

Dva simbola (sličice) definiraju što se smije s licenciranim djelom,

Prerađivanje Davatelj licence dopušta preradu zasnovanu na dijelu

Umnažanje Davatelj licence dopušta umnožavanje, distribuiranje i priopćavanje djela javnosti.

a preostala četiri simbola opisuju na koji način

Imenovanje Davatelj licence dopušta umnožavanje, distribuiranje i priopćavanje djela javnosti. Zauzvrat primatelji licence moraju imenovanjem priznati i označiti izvornog autora.

Nekomercijalno Davatelj licence dopušta umnožavanje, distribuiranje i priopćavanje djela javnosti. Zauzvrat primatelji licence ne smiju djelo koristiti u komercijalne svrhe - osim ako imaju dopuštenje davatelja licence.

Bez prerada Davatelj licence dopušta umnožavanje, distribuiranje i priopćavanje javnosti samo neizmijenjenih kopija djela - ali ne i prerada zasnovanih na djelu.

Dijeli pod istim uvjetima Davatelj licence dopušta distribuiranje prerada samo pod licencom koja je identična licenci pod kojom je ponuđeno djelo davatelja licence.

Imenovanje 2.5 Hrvatska

Imenovanje-Dijeli pod istim uvjetima 2.5 Hrvatska

Imenovanje-Bez prerada 2.5 Hrvatska

Imenovanje-Nekomercijalno 2.5 Hrvatska

Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada 2.5 Hrvatska

Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima 2.5 Hrvatska

Upozorenje!

CC nije pravna tvrtka i ne može korisniku pružiti nikakvu pravnu pomoć. U slučaju kršenja odredaba propisane licencije (*uvjeta korištenja*) korisnik se za zaštitu svojih prava mora obratiti nadležnim sudovima svoje države.

Informacije o tečaju

E-tečaj "Digitalni sadržaji - mogućnosti korištenja, objave i zaštite" je realiziran u okviru suradnje Microsoft programa "Suradnici u učenju" (Partners in learning) i Agencije za odgoj i obrazovanje RH.

Prezentaciju održale

Saida Deljac,
Željeznička tehnička škola Zagreb

Mladenka Berović,
Prometno tehnička škola Šibenik

Rijeka, CUC 2007